

D A N I C A

Katolišk cerkven list.

Tečaj IX.

V Ljubljani 12. rožnika 1856.

List 24.

Obsajeni Jezus.

Ko don z nebes, ko ložno se sapljanje,
 Gilasi s Sijona pevca arpa mila,
 Ji odgovarja ceder viltna sila,
 In skal Jordanskih britko žalovanje,
 Na križ! germi podkupljeno kričanje,
 Na križ! se je obsodba razglasila;
 Ni skleca rana tmé sinov ganila,
 Ne Bog, ne pers globoko zdihovalje,
 Terpeči Jezus! daj, de moji vzdihí,
 Ne kletev, le krotkosti sinki tihí,
 Obvejajo naj ustnice terpina;
 Ko ljuda kriva sodba me zadene,
 In tuje solze ne zbudí nobene,
 Ne mrači serca mi obupa tmina.

—ek.

Pomočki, sad ljudskih misijonov rterditi in ohraniti.

Naj se sto in sto pomočkov nasvetuje v povzdigo verniga spoznanja in keršanskiga življenja med ljudstvom, se vender to nikakor drugači tako hitro in tako gotovo ne doseže, kakor po misijonih. Pri vsem nadušenim zaupanju do misijonov se pa vender prenapeto ali presiljeno od njih misliti in pričakovati ne smé. Pač de milost Gospodova nikoli obilniši ne teče, kakor ob času sv. misijona. Kakor močna, dereča, šumeča reka se izliva ta čas gnada Božja, ter na desno in na levo vse obsega; tode, ali je ob času misijona prostost človeške volje ustavljena? Tudi o sv. misijonu resnična ostane beseda velikiga cerkveniga učenika: „Bog je sicer človeka brez njegove prizadeve stvaril, zveličal ga pa brez njegove prizadeve ne bo. Akoravno gnada Božja ob času misijona še toliko dela, vender taki čas tudi peklenski duh, nasprotnik vsiga dobrega ne spi; še več, noben čas toliko ne uganja, kakor ob času ljudskiga misijona.

Vsaka občina, ktera se ima sreče misijonove vdeležiti, se pa mora na to prav pripravljati; terda zemlja mora že dalj časa poprej, kar je mogoče, s primernimi, podučivnimi in presunljivimi pridigami zrahljana biti. V to služijo govori: od Božjiga bistva, neumerjočnosti človeške duše, namena človekoviga; od izvirniga greha, potrebnosti razodenja Božjiga, potrebnosti odrešenja; od gnjusobnosti in nevarnosti greha, skerbi za dušo, potrebnosti in koristnosti svete spovedi, od večnosti, prihodnjiga življenja itd.

Duhovni pastir si pa tudi po dokončanem sv. misijonu ne sme vmišljevati, de je s tem že vse dognano. Nič manj kot to! S svetim misijonom je le temelj ali vklad (grunt) k novimu življenju v občini postavljen; duhovnimu pastirju pa gre na ta vklad naprej zidati. Koliko njegovih občanov te ali une prav tehtne misijonske pridige morebiti slišalo ni! Pri kolikerih, ki so res vse misijonske pridige slišali, pa se je bati, de bi jim kmal spet iz spomina ne zginile, ako se jim pri tem na pomoč ne pride! Kakó potrebno

je torej, de duhovni pastir po dokončanem misijonu dalj časa poln svete vneme od ravno tistih reči pridiguje, od kterih so misijonarji pridigovali, de opomine misijonarjev, storjene obljube in sklepe ljudstvu v spomin sklicuje, mu težki odgovor naznanuje, kteriga si naklada, ako prejetih gnad v svoje zveličanje ne obrača, de poslednjič spreobrnjenec tudi na nevarnosti in pomočke zoper tiste spominja ali pazne dela.

De lepo cvetje, ki se na sv. misijonskim drevesu obrodi, ne odpade, temuč zaželeni sad dozori, je nadalje prav potrebno, de se družbe za mnogotere stanove, za mladence in device, možé in žene, in pač tudi za Magdalene napravijo in z bratovščinami zedinijo. Pri napravi takih družb se je pač treba hudó vojskovati zoper peklenskiga zmaja in njegove pomagače, veličastna je pa tudi pridobitev, ki se po zmagavni vojski doseže. V take sv. družbe se združujejo vsi tisti, pri kterih misijon ni bil brez prida. Kakor nekđaj Vestaline device, oni hranijo in varujejo sveti ogenj, ki ga je misijon v občini vžgal. De se te svete družbe bolj vredijo, se nad udi ložej čuje in se vladati zamorejo, naj duhovni pastir v vsaki soseski udam vsakteriga stanu sprednike in sprednice, in tem spet nadsprednika in nadsprednico postavi, kteri se vsako leto o družbinim prazniku na novo volijo. Družba vsakiga stanu naj se po posebnih postavah ali vodilnih vravnuje. Vsaki družbi naj duhovni pastir tudi posebne dni za spoved in sv. obhajilo odločuje. Ako se zavolj družih duhovnih opravil in zavolj velikiga števila družnikov vsak mesec to zgotoviti ne more, naj se vsaj čez dva mesca ne odklada; prav je, združeno sv. obhajilo, kar se da, slovesno narediti in po priložnosti tudi primerjen ogovor imeti. V take družbe stopiti, se po navadi mladost naj težej pripravi, ker si vmištuje, de je družbino življenje žalostno in otožno, ker se morajo družniki ogibati nevarnih plesis in družih taciš shodov. Kdo bi se pa temu čutil, pri mladosti take krive presoje najti, ko dostikrat se clo priletni ljudje nič boljši misli nimajo od pobožniga življenja, od življenja v Bogu? De se pa mladosti ta presoja odvzame, naj skerbi duhovni pastir, de ji vsaj čistiga, nedolžniga veselja v družbi manjkalo ne bode. V ta namen služi posebno vaja v petji, kar ob nedeljah in praznikih po dokončani popoldanski službi Božji duhovni pastir, ali pa učitelj vprico duhovniga pastirja poskušati in voditi zamore. Od teh vaj v petji naj se pa tudi šolski otroci in drugi pametni ljudje ne odpravljajo, kteri bi poslušat prišli. S tem se bodo nedolžne in pobožne pesmi toliko gotovši in toliko hitrejši vpeljale, nespodobne in pohujšljive pesmi, ki so morde doslej v navadi bile, pa spodrinile. Za zbirke takih lepih in pripravnih pesem vsakdo lahko vé in zvé.

Nadalje naj se pri družbah za mnogotere stanove dober zarod s tem spodrediti íše, de se šolska mladost napeljuje, dokler za sprejetje v omenjene družbe potrebne starosti ne doseže, v kako bratovščino stopiti, postavim v bratovščino presvetiga serca Jezusoviga, ali presvetiga serca Marije, ktera že 20 milijonov udov šteje, ali ss. Ci-

rila in Metoda, ali pa v družbo sv. detinstva Jezusoviga, ki je za otroke zlasti pripravna in primerjena. S tem se bodo otroci že v prvi mladosti ne le duhá kersanske ljubezni in veselja do molitve navzeli, ampak se tudi navadili, radovoljno na postave in vodila vezati se. Taki otroci, pozneji v omenjene družbe sprejeti, bodo veliko gotovši dobro storili in v dobrim se ohranili, kakor pa taki, kateri se niso na to vizo poprej odrejevali in pripravljali.

Duhovni pastir naj pa tudi nikar za nepotrebno nima, med družniki vnanje, vidne budila rabiti in priporočevati, postavim kako svetinico brezmadežne Device Matere Marije, ki se lahko na sebi nosi, kak križček, ki se lahko pri postelji na steno obesi, ali kaj družiga taciga. Naj se nikar ne boji, de bi te reči v golo vnanjšino in počutnost peljale. Se mar verni zaumeni nevidnih reči pri človeku, duhovno-telesni stvari, ne budé nargotovši po vidnih, čutiljivih znamenjih? Kako malo, pravi Alban Štoltz, kako malo se spozna natora in živa potreba človeškiga serca, ako se iz versva vse hoče odpraviti, kar je počutniga, in le kot gol duh z visokimi mislimi Bogu služiti, kakor bi telesnost človekova le prazna senca ali sanjarija bila! Dobé se take svetinje in križci, s kterimi so tudi odpustki sklenjeni. Ali pa smé katoliški kristjan te duhovne zaklade zaničevati? Se mar ne bo še le srečniga štel, de so mu pomočki dani, si jih prilastiti? Dobé se pa take svetinjice in križci v Salezijanskim samostanu in pri sv. Petru na Dunaji.

De se duhovni sad, v sv. misijonu pridobljeni, obilniši vterdi in ohrani, je pa dobro in koristno tudi branje posebnih, v to pripravnih in primerjenih bukev, v kterih se mnogoteri potrební nauki, opomini in vodila za pravo bogoljubno življenje, ter kersanski nagibi in krepke budila za pravične in grešnike najdejo. Take, zlasti v to spisane, odločene in namenjene bukve so tiste z naslovom: „Romarska palica po poti v večnost“ I. in II. del; v ta namen bi tudi prav služile: „Vodilo grešnikov Ludovika Granaškiga“ I. in II. bukve — „Duhovna vojska“ — bukve „Tomaža Kempčana“ — in še mnogo drugih, v to prav pripravnih in primerjenih bukev, ki jih že tudi v slovenskim jeziku imamo. Kakor seme v prav pognojeni, zrahljani in dobro obdelani zemlji lépsi klijé in boljši dozori; tako tudi bogoljubno branje v sercu, po sv. misijonu pripravljenim in obdelanim, toliko več koristi, toliko obilnišiga in stanovitnišiga sadu prinese.

Naposled naj se vsak misijon čez kaj časa da obnoviti. De taka obnovitev gotovo dobro stori, vsak lahko sprevidi. Gotovo veliko farmanov se ob milosti polnim času sv. ljudskiga misijona iz svojiga grešniga spanja zbudi, ter potem dobri in čuječi ostanejo; veliko pa se jih še do dobriga predramiti in spreobrniti ne dá, ter zdaj na desno, zdaj na levo omahujejo; spet drugi so pa še taki, kateri do glasú milosti Božje popolnoma gluhi v nespokornosti ostajajo. Z nasledkam sv. misijona in njegove obnovitve je ravno taka, kakor s streljanjem in razganjanjem velike, terdne skale. Po navadi prvi strel le nekoliko kamnja odnese, nekoliko pa se ga sicer razpoči, pa se ne premakne s svojiga mesta, temuč družiga dobriga strela čaka; nekaj skale pa je, kateri prvi razganjavni strel še clo nič ne stori. Kako potrebno je torej, še vdruge in močnejši streliti! Takó pri obnovljeni sv. misijona misijonarji že bolj pripravljeno zemljo najdejo. Tiste krive misli in sodbe, s kterimi so se o priložnosti začelniga misijona vojskovati imeli, so že zaterte. Kakó močno jim bo s tem polajšano z obnovitvijo združeno delo! O tej priložnosti se tudi od duš pravičnih ves prah z vso nesnago, ki se jih je sem od perviga misijona prijela, spet pobrise; dobri se vnovič poterdijo, boječi in žalostni pa vnovič umirijo in potolazijo. Kdo se bo torej čudil, ako obnovljevani misijoni še več koristijo in še več sadu prinašajo, kot začetni misijoni? Kdo bi jih torej pričeti in obnovljevati ne hotel? Vse to je semtertje že poskušeno, in po storjenih skušnjah dobro spoznano in poterjeno.

Ako je pa taka s to rečjó, ako misijoni z rabo na-

znanjenih pripomočkov tako blage, sprelepe nasledke imajo, je mar potem napačno, ako se naše dni oživitev vere in povzdiga in zboljšanje verniga življenja med ljudstvom zlasti od misijonov pričakuje? Je mar prederzno, ako se želja izreče in razodene, de naj bi se ne še le čez dolgo lét, ne le v farah med seboj prav oddaljenih, temuč v večim številu in hitrejši drug za drugim imeli, in se tudi svetovni duhovni, saj v sili in za poskušnjo v to jemali. Ne more se dvomiti, de so redovni duhovni (menihi) v to bolj pripravni, posebno taki, ki se nalaš v to odgojujejo. Tode redovnih mašnikov v to odmenjenih je še premalo, in veliko lét še preteči utegne, de bi njih število občnim potrebam zadostilo. Celo breme ljudskiga misijonstva sloni zdaj z malo izjémo na ramah duhovnov družbe Jezusove, družbe presvetiga Odrešenika in družbe svetiga Vincencija. Kdo bi pri spregledu njih nezadostniga števila in pri prevdarču silno velikiga njim odmenjeniga polja ne spoznal, de se za to delo še drugih delavcov veliko potrebuje? De so pa redovniki za ljudske misijone sploh boljši in pripravniši, že Amberger v svoji duhovno-pastirski vednosti dokaže, kjer pravi: „Misijone po navadi redovni duhovni imajo, in de njim prednost gré, se ne more tajiti. Nekteri redi (ordni) opravilo misijonstva svojim poglavitnim dolžnostim prištevajo; zato se družniki takih redov na to posebno pripravljati morajo. Ker redovniki, ako nočejo s svojim stanom v nasprotju biti, v notranjim bogoljubnim življenju neprenehama napredovati morajo, zato se od njih tudi po pravici velika duhovna moč pričakuje; zraven tega so tudi z molitvijo cele redovne družbe podpirani. — Vender pa bi dobro in koristno bilo, ako bi se tudi drugi mašniki tu in tam zbirali in misijone imeli. S tem bi se ne le več občim svetih misijonov in njih večkratniga obnovljevanja vdeleževati zamoglo, ampak bi bilo tudi iz tega ozira živo priporočiti, ker bi bil to poseben pripomoček, dobriga duha pri duhovšini vterditi, jo k delavnosti in pravi vnemi v zveličanje duš spodbadati, jo med sabo obilniši združiti, in edinst v duhovno-pastirskim ravnaji doseči. Škof Genevski, Arenton so v svoji škofiji po fajmostrih in kaplanih velikrat duhovne obnovitve, ki so jih pastirske misijone imenovali, z velikim pridam napravljali. Na Francoskim to nič redkiga ni. Sv. Karol Boromej je posebne v to odločene duhovne po mnogih krajih svoje škofije pošiljal, de je z njih zgledam, pridigami in oskerbovanjem zakramenta sv. pokore verne občine k pravimu kersanskimu življenju budil“. Tudi naše dni so že v nekterih krajih navadni duhovni pastirji ljudske misijone z dobrim vspéham ali tekam imeli. — Pa naj bi tudi misijonskih duhovnov, bodi si že redovnih ali družih prav zadosti bilo; naj bi tudi škofje in njim podložni duhovni pastirji vsi želeli in pripravljani bili, ljudske misijone v svojih okrajih napravljati, je pa vender še nekaj potrebno, brez cesar se to nikakor zgotoviti ne more, to namreč, de bi zavolj velikih, z napravo takih misijonov sklenjenih denarnih stroškov serca mnogih duhovnih pastirjev in družih premožniših ljudi Gospod Bog v ta občno-koristni, preblagi, zveličavni namen k radodarnosti naklonil. (Po Volksfr.) P.

Kaj lepiga in spodbudljiviga si je popolnik mesca vèlikiga travna po Ljubljani v svojo torbico nabral?

II.

Preljubeznjivi prijatelj!

Serčno želim, tako se glase koj prve besede tvojiga odgovorniga pisma, kaj lepiga, spodbudljiviga in posnemanja vredniga iz vaše bele Ljubljane zvediti; tode čudim se, dalje pišes, kje de boš kaj taciga najdel, kakor si obljubil, od kod vzel v vašim mestu, ktero je že dalje časa sem nekaj mlačno bilo. Na omenjene in vse druge v mojim pismu zamolčane tvoje pritožbe, ki mi jih zopet naštevaš, ti danes, ker sim si namenil le lepih reči ti pisati, družiga ne rečem,

kakor: pozabimo staro mlačnost in stare napake in ne tožujmo preveč čez pretekle čase, saj ni ne časa, ne kraja brez napak; zlasti pa, ker je upati, da se nam bolji časi bližajo in veselejši doba odpira. In koj ti rečem, ako bi bil ti mesca velikiga travna v naši Ljubljani, bi bil mislil, da si v kako drugo mesto zašel, skorej bi ga ne bil več spoznal, zakaj vidil bi bil, kar v svojih poprejšnjih mladih letih, ko si po Ljubljani, kot po domači vasi hodil, nikoli nisi vidil. Neka vsa drugačna bi se ti bila zdela. Kaj je moglo neki biti, boš djal, da nekoliko mlačno in merzlo Ljubljano kar tako močno povzdigaš? Vidim, da morem, ako hočem svoj izrek opravičiti, začeti lepe in spodbudljive reči naštevati, ki so naše mesto v kratkim tako spremenile.

V poterjenje svojiga izreka te peljem, prosim te, spremljaj me v duhu, prvi dan veliciga travna nekoliko po mestu in okoli mesta sprehajaj se. Med tem, ko z mnogoverstnimi žiti oblagodarjene polja in lepe zelene travnike, veselo nado naših kmetovavcov, občudujeva in se z njimi vred radujeva, vidiva in srečujeva, doli in gori gredé, cele rajde naših mestujanov, ki se lepiga in prijetniga spomladanskiga vremena vesele, čisti zrak uživajo po Latermanovim drevoredu in okoli cesarjeviga gradu, Tivoli. Tako, me boš zavernil, je bila tudi o mojim času navada. Imaš prav! Ali glej, ko se perviga veliciga travna okoli polji sedme ure zvečer, od sprehanjanja proti domu se vernivši bližave mestu in ne prideva še prav do Maličeve hiše, nama veličastni veliki zvon iz lin Šenklaškiga desniga stolpa na proti zadoni, vhiraje se veselim glasovam drugih štirih zvonov iz leviga stolpa. Kaj pomeni to veselo zvonjenje o nenavadnim času, proti mraku? me vprašaš. Kar večji del zvonjenje, v cerkev nas vabi.

Ravno to zvonjenje nekaj napoveduje, kar nama je bilo do zdej le komej po imenu znano. Visokočastiti gosp. Jož. Zupan, za Božjo čast, Mariino češenje in dušni blagor njih duhovnijanov vneti stolni fajmošter, so z dopuščanjem, našiga premilostljiviga knezoškofa sklenili, obhajati tudi v Ljubljani šmarnično pobožnost, od ktere se je nekaj let sem toliko spodbudljiviga po cerkvenih časnikih bralo. Pojdiva, kamor nas veličastno zvonjenje vabi, grede se pa na levo in na desno in tudi včasih nazaj ozirajva. Glej! nekaj šetajočih rajd se z Latermanoviga drevoreda verne in jo naravnost za nama vdere, kamor nas zvonovi kličejo. Pridši pred cerkev Matere Božje pri Franciškanih, vidiš množico ljudi iti, eno nama na desno od zvezdatiga drevoreda iz obojnih gradiš, eno na desno pa iz Šenpetroviga predmestja, ki ste se na lepim špitalskim, ali kakor ga zdaj imenujemo, na Francovim mostu v eno množico zedinile, ker do eniga cilja hité, — v stolno cerkev. Začetek špitalskih ulic se najni spremljevalci zopet v dve rajdi ločijo, ena gre naravnost po ulici naprej in se še le konec ulic, kjer se še številni množici iz mesta in s. Jakopa sem pridruži k stolni cerkvi oberne po dalji, druga pa koj konec mosta na levo krene in ob Ljubljansici skoz škofav dvor po nekoliko kraji poti ravno tje hiti. Zediniva se s to, da nekaj minut prej v cerkev dospéva, da si prostor po volji zbereva. Ali ko v cerkev stopiva, vidiva, da je že skorei polna mnogoverstnih stanov, domačih in ptujih vernikov, gospaskih in knetiških ljudi; vender se še da višje priti. Pririneva se do srednje kapele, se vé de na moški strani, ki se imenuje kapela žalostne Matere Božje. Stopiva vanjo, toliko je še prostora, da bo tudi naji še sprejela. Ravno pravi prostor sva dobila, zakaj nama nasproti na ženski strani, glej, je šmarnični altar, pred katerim je z ljudmi tako natlačeno, da se vse tare. Oglejva pa nekoliko kapelo, preden se pobožnost prične.

Omenjena kapela je v ta namen lepo ozaljšana. Vhod v kapelo je s klopmi pregrajen; pred altarjem na obeh straneh osem velicih, deset do petnajst letnih zelenih cipres stoji, ki nam vert predočujejo, med cipresami je pa nekaj

večih cvetlic vsajenih. Stranski zidovi so z rudečim prepreženi, ravno tako stopnice altarja. Altar, ki je že sam na sebi lepo in umetno izdelan in je bil pred malo leti prenovljen, je pa lep, da še nikoli tako ne. Vse, kar lepiga in dražiga stolna cerkev premore, in kar ljubljanski gojzdi zeleniga in ljubljanski vertje cvetečiga dati zamorejo, na njim najdeš. Tu vidiš dve versti srebernih svečnikov, eno višje, eno nižje postavljenih; na zgornjih funtne, na spodnjih dva-funtne sveče natakunjene; od altarnih pertov lepi, tanki svilni krajeji ob altarji visé, krajeji, kateri so nekdaž obličje imenitne gospé zagrinjali. Med svečniki in kjerkoli je kazalo, so cvetlice v nar lepšim veliko-travniskim cvetji v lepih, dražih posodah po altarji in njegovih stranskih vencih po zidu nastavljene; verh altarja pa je okno z zelenjem otemnjeno. Lepa altarjeva podoba, Mati Božja pomočnica, ktero je naš prerano umerli Langus kakor nalaš za to pobožnost zmalal, akoravno takrat še nihče vanjo mislil ni, je z lepim cvetličkim vencam obdana, čigar spodnja koncec se okoli altarjevih stebrov ovijata, zgornja pa ravno nad Mariino glavo v šopek lepih cvetlic vežeta. Sred kapelniga oboka, ravno kakor nad Mariino glavo, visí lep, kraljevimu vencu podoben svetilnjak, na katerim je 24 sveč nastavljenih. Sem ter tje se kakor zlahtni kamni steklene mnogoverstno barvane, zelene, rudeče, rumene, višnjeve kroglice z vodo napolnjene, za katerimi lučice goré in kaj lepo gledavcam naproti leskečejo, ter zeleni in cveteči Mariini vert v mraku razsvitljajo.

Med tem ko ovenčani Mariini altar ogledujeva, se prostorna cerkev tako napolni, da je o tri četerti na sedem prava guječa v nji, da ne more nikdo več ne ven, ne noter, tedaj zakristijni zvonček zazvoni in cerkovnik koraka pred gosp. fajmoštram proti prižnici.

Ne utegnem ti dans več pisati, ako ti je ljubo, dans teden na dalje. Z Bogam! Tvoj zvesti prijatelj
A. Sušjanec.

Veselo - žalostno.

Kakor so „Novice“ povedale, je bil v Gradu na Gorenskem 3. t. m. velik oginj, kateri je v kratkim 22 hiš v pepel spremenil. Mlad potepin je kriv te nesreče.

Ubog hišar zagleda pri sosedu visoko kópo dima in kar naravnost hiti v svojo hišo, operta bolniga sina na rame in ga nese na kraj, ki je bil od ognja oddaljen. Dokler sin ni bil rešen, ni mislil dobri oče na rešitev premoženja. Popustivši sina se verne, in že je oginj iz strehe; le živinico je še zamogel z nevarnostjo življenja odpoditi. Preživil je sebe in družino s kupčijo; blago — vse vse je ostalo v ognji in on berač z bolnim sinom. Vse to pa ložej pozabil, kakor sina, ako bi ga bil v ognji pustil. Kako lepa je ljubezen dobrih staršev!

Pri ravno ti žalostni prigodbi je bil star mož na tlaki pri cesti. Ko zagleda v sredi vasi dim se vzdigati, teče prot hišam in perva skerb mu je bila, rešiti prijatla, bolniga sivčka pri 82 letih; — beži z njim na polje in ga varuje. Pač lepa taka prijaznost!

Ravno takrat pa se je v drugim koncu vasi drugači godilo. — Pri silno veliki nesreči namreč se niso tatje pogresali, in kar so eni s težavo iz goreče hiše prinesli, so jim tatje v varstvo prevzeli in za se shranili.

Se v sredo po ognji, ker ljudje niso imeli nikamor pod streho svojih reči spraviti, so stale skrinje z očetimi rečmi sem ter tje krog ognjiša. Peklenski gerduni so razbili po noči od srede na četertek skrinjo uboge vdove, ter so ji zadnje trohice iz ognja očetiga živeža poropali. — Kako žalostno je to!

Ljuba Danica, prav lepo prosim, priporoči tudi ti svojim bravcam posebno ene naših siromakov, na ktere zna-biti drugi mislili ne bojo. — Več poslov je prišlo ob vse svoje oblačilo in tudi s kervavimi žulji zasluženi in skerbno shranovani krajcarčki so enim pogoreli. Ako bojo ti svojim

revnim gospodarjem pri nastajočim težkim delu in v silni nadlogi zvesti ostali, mislim, de jih bo slehern usmiljenja vredne čistal. *)

—c.

Senj nekiga duhovna, ali blagoslov bogoljubniga dela.

(Konec.)

Spet prejme angelj duhovnika za roko, in ga peljá urno v neko daljno ptujo deželo. Tukaj je vidil ptuje obraze in obleko, je čul jezike, katerih ni razumel, in nikoli ne slisal. Jasneje je bilo nebo kot v njegovi domovini, gorkeji zrak je vdihoval, duh rozic, katerih ni nikoli vidil, mu je naproti disal. Druge drevesa je vidil, in na drevesih drugačin sad, na vejah so prepevali drugi ptiči. Blizo nekiga palmoviga drevesa se usedeta. — Truma ljudi se bliža, nekiga jetnika v sredini peljaje, kateri Božjo martro v rokah derži, ga spremljaje k bližnjimu griču. Rabelj z golo sablo stopa na strani. Silili so ga, naj bi križ z nogami potaptal, ali on se brani, in Križaniga kušuje. Ponujajo mu življenje, zakladov, časti, veličastnih redov, naj bi le sveto vero zatajil. On pa raji smert izvoli, in nebesko veselje se mu sveti na obrazu. On zapusti svet, ko vojak bojiše, kjer je zmagal, ko popotnik ptujšino, ko jetnik ječo. Glej, reče angelj duhovniku, to je čast tvojiga stanu, to je zmaga tvoje svete vere, in duhovnik je bil ves ginjen, malo de ni spricevavec (mučenceu ali marterniku) njegove sreče zavidil. Ti si serčnost tega kersanskiga junaka narpred spodbodel, reče nadalje angelj. Pri tih besedah je duhovnik že skoro dvomiti začel, ali se njegov spremljavec morde ne kaže samo kot angelj luči, — de bi ga prevzetniga storil, ker ga z deli hvali, katerih on nikoli ni opravljal. Stermeči duhovnik mu odgovori: Nikoli nisim tega obraza vidil, nikoli nisim ne besedice s tem svetim možem spregovoril, kterimu jermenov od čevljev razvezati nisim vreden. In vender si ti njega navdihnili, odgovori angelj. On je bral une knjige, v katerih si ti z gorečimi čerkami ljubezin Božjo popisal, in s svojo posebno gorljivostjo k nasprotni ljubezni vabil, kjer si se ti ko gorec branivec nesrečnih vsake verste vzdignil, in serca v pomoč vsim ljudem nagibal. Pri branji tih knjig je sklenil, vse svoje življenje le samo Božji časti in sreči svojiga bližnjiga darovati. Vidiš tedaj, de on v svojim poklicu in za sveto vero umerje. Tudi tvoja serčna molitev, katero si vsako jutro za razširovanje svete vere, in za moč evangeljskih oznanovavcov opravljal, je k temu pripomogla. Ne čudi se temu, zakaj nobeno delo ni brez nasledka, naj bo dobro ali hudo. Vsako delo je klep dolge verige, in neprenehama se nastavljajo nove klepi na to verigo. Le samo vsigavidno Božje oko zamore vse klepi cele rajde do zadnje pregledati. Dobro zerno kakor tudi plevel zaplodi seme, in

iz dobriga zerna, kakor tudi iz plevela rastejo nove sadike, dokler svet ne bo v ognju pokončan. Tako je govoril angelj. Veselje se je menjavalo z žalostjo v sercu duhovnika, kadar je te besede čul; veselje, zakaj mnogih blagih del si je bil svest, žalost, zakaj vidil je tudi zablode in napačnosti človeštva in de vender le tudi veliko semena besede Božje na skalo in med ternje pade. Zdaj kaže angelj k nebesam in precej se odprejo, krog in krog se vidi luč in svitloba, tako de je duhovniku v oko blišalo, kakor od pol-dnevniiga solnca, ali kakor de bi solnčni žarki na zmerzjnjeni sneg padali. Iz zlate, ko z dragimi kamni olepsane roke je lesketalo blišeče morje, v katero duhoven še gledati ni premogel; krog prestola so klečale z očmi kviško obrnjenimi moleče svetle podobe, palmove vejice so jim bile v rokah, polno nebeske lepote in blaženstva v obrazu. — Tega si ti otel s svojo besedo, uniga s svojim zgledam, tega si ti odvernili od leve na pravo stran s svojo ojstrostjo, družiga si pridobil z ljubeznijo, una duša tamkej se ima zahvaliti za svoje spreobrnjenje tvoji molitvi. V tem hipu oni prosijo tebi za srečo in mogočna je molitev blaženih. — Tako je govoril angelj; duhoven pade v ponižnosti na svoje kolena, in moli Vsigamogočniga, kateri je močen v slabih. Zdaj se zaprejo nebesa, in oblak jih zagerne. — Zamogel bi, reče angelj, zagrinjalo odgerniti, kiero pred daljno prihodnostjo visi, kakor si že zdaj nekoliko vidil, in ti bi veličastvo zagledal, kar si ti za blagor človeštva skoz več vekov začel, ali k njemu priložnost dal. Vidil bi ti cele verste srečnih rodov, nedolžnih otrok, sramožljivih devic, čistih mladenčev, zvestih žená, skerbnihi hišnih gospodarjev, in častivrednih starčikov; tvoje serce bi se nad tem pogledam odveč razveselilo. Vender dovolj si vidil, ter lahko zapopadeš, de nisi zastonj živel in delal, in serčnost dobiš, de se mnogo dobriga in blagiga opraviš, in neprenehama pridno seješ, de dober sad za časno in večno pridobiš. Jaz sim poslan, de tebi mir povernem, tvoje ranjeno serce ozdravim, in kelih tvojiga terpljenja oslajšam, samo varuj se, de se v vekši zablodo ne padeš, kakor obupanje, de se kje v napuh ne zapleteš. Nar manj od vsiga si ti storil, nar več je opravil Gospod, kteriga pokorno orodje si ti bil, in kateri je tvoj trud blagoslovil. Le neprenehama pridno sej in sadi, in akoravno nobeniga sadú ne zagledaš, vender brez sadu ni. Le verzi brez skerbi zerno v zemljo, in ga prepusti mirno rosi, dežju in solnčni svitlobi.

Zdaj prejme angelj duhovnika za roko, in ga pelja na mertviše. Pri nekim že s travo obrašenim grobu postojita, na kterim lep iz kamna narejen križ zagledata. Kako se je začudil duhovnik, kadar je neki ginljiv napis in svoje lastno ime s perinkam na podnožji križa zapazil in bral, de ljubezen njegovih hvaležnih farmanov je njemu ta spomin postavila, letne številke vender ni mogel razložiti. Lepe, skerbno rejene cvetlice so lepsale njegov grob. Na grobu je klečal mož, zamišljen in žalosten, solze so migljale v njegovih očeh, serčno je molil. Strah je spreletel duhovna, ali precej je minil, in neko serčno veselje je občutil. Potem angelj govori: Ti stojiš na obnožji svojiga prihodnjiga groba. Ako misliš, de tvoji farmani ne spoznajo tvojih trudov, se tukaj sam lahko svoje zmote prepričaš. — Mož, kateri tamkej kleči, je uni siromaški otrok, kteriga si bil ti nekđaj, kadar si njegovo mater ko zapuseno vdovo s svetimi zakramenti previdil, in do zadnjiga zdihtleja pri njeni postelji se pomudil, v svoje prebivališce seboj vzel, in si mu namesto očeta bil, in ko oče za njega skerbil. On bode zgled in poštenje za tvojo faro, podpora mnogih siromakov, in oče pošteno zrejenih otrok. To je tvoje delo. Tvoje smert bode on obžaloval kakor pošten sin smert pošteniga očeta, na grobu bode on hvaležen klečal in s svojo molitvo tebi v večni mir in pokoj pomagal. — Tako je govoril angelj, potem se zbudi pobožen duhoven, spremljevavec je zginit, ali znotranj mir in tolažbo je v sercu duhovniku zapustil. —

Oroslav Tutek.

*) Sv. Serapijon je bil do ubogih in silo terpečih tolikanj usmiljen, de je nekđaj ubožcu svojo lastno sukno dal. Še drujkrat je prezebajočimu sterganimu revežu v hudim mrazu ravno tako storil. Ni ze imel sv. Serapijon družiga, kakor svoje evangeljske bukve. Učenci njegovi ga vprašajo, kdo ga je tako obropal? Sv. Serapijon jim je odgovoril: „Ta-le evangeli“. Patudi se evangeli je poslednjič prodal, ko ga je ubožec milovšine prosil, de mu je imel kaj dati, in je rekel na vprašanje, kje de ima evangeli? *Prodal sim ga in iskupljeni denar sim dal ubogim, ker Kristus pravi v evangeli: „Prodaj, kar imaš in daj ubogim“. Tako sim tedaj storil.* Sv. Serapijon je še več storil. Nič več ni imel dati ubogi vdovi, ki mu je bitko tožila, kako močno je lačna ona in njen sin; — prodá tedaj samiga sebe v sužnost nekakimu gledisarju ali komedijantu, in da denar ubogi vdovi. Nato je spreobrnil gledisarja in vse njegove, in je še več tacih neslišanihi djanj kersanske ljubezni dopernesel. — Preljubi bravci daničini! Ne prosimo tega, kar ste nad sv. Serapijonam vidili, ampak le, de si kdo kaj maliga priterga in se ubozih pogorelcov usmili. Kar kdo pošlje, homo naznanili in na svoje mesto oddali. Kdor za posle posebej kaj odmeni, naj blagovoli določiti. — Ko je sv. Janez milovšnik bral dela sv. Serapijona, je žalostin zaklical: *Gorje, gorje nam kristjanam! Beremo sicer take čuda svetnikov Božjih; pa kaj pomaga, ako jih ne nasledovamo? Vredništvo.*

Vrednost in dobiček petja.

Spisal A. Praprotnik po „Schulbote“.

Nar imenitniši namen vsake dobre šole je ta, da naj se otroci v njej po nauku sv. vere pobožno omikajo in zredujejo. In ravno petje, ono k temu veliko, prav veliko pripomore, ako se prav rabi in oživlja. Petje ima do človeškiga življenja veliko in prečudno moč, ktera včasih toliko stopnjo v našim sercu doseže, da se ji moramo udati in popolnoma prepustiti. S petjem, ako se z naukam združuje, se doseže to, kar bi se sicer težavno in le na pol doseči zamoglo. —

Učeni ljudoznanec Fenelon pravi: „Ako hočemo, da bi se otroci iz prostih neobtesanih misel v boljše povzdignili, jim moramo veselje do petja duhovnih pesem vcepiti“. In to je res že mnogo skušana resnica. Marsikteri mladenec in marsiktera deklica bi se na svojih nevarnih mladinskih potih izgubila, ako bi se ravno z lepim duhovnim petjem ne zavračevala in z blagimi čutili ne napolnovala.

Tudi sveta cerkev pripravlja svojim otrokam s hvalnim petjem nar lepši tolažbo v vsih britkih zadevah. Sam sveti Duh je duhovno petje posvetil in poterdil, in zato bi ne bilo prav, ako bi se zanemarjalo. Pobožno petje prežene posvetniga, nečimurniga duha, in dela zlahtno in mlačutno serce. Nobena reč ne povzdigne duše tako visoko, pravi sv. Krizostom, in nobena reč je tako ne ohrani, od zemlje ne odterga in od težkih telesnih vezi ne loči, in nobena reč ne napolnuje duše tako s pravo ljubeznijo in modrostjo in z zaničevanjem do posvetnih reči, kakor ravno lepo petje kakiga psalma ali kake druge hvalne Božje pesmi, ako se prav zapoje in premišluje.

Že nekdanj so ljudje Bogu hvalo peli. Mojzes je prepeval Bogu lepo hvalno pesem, ko je prečudno rešen skozi rudeče morje šel; in kadar je bil Jozve-ta za svojiga naslednika postavil, mu je Gospod zapovedal: „Glej, dnevi tvoje smerti se bližajo itd., zapišite si to pesem, in učite jo Izraelske sine, da si jo zapomnijo in pojejo, in pesem mi bo v spričo med Izraelskimi sinovi“. — Debora in Barak sta napeljevala druge k Božji slavi, in sta pela zmagovavno pesem. Tudi Judit je Gospodu hvalno pesem pela. Trije možje v ognjeni peči so hvalili Boga s pesmijo. Prerok Jeremija je bilo pel in k petju opominjal. Davidovi psalmi so polni pobožniga duha, in sveti Duh hvali tega kralja zato, ker je pred Gospodov altar pevce pristavil. Leviti so mogli v tempeljno peti; bilo jih je 24 pevcev. Pri veselih in žalostnih dogodbah se je razodevala Božja slava s petjem. David je popeval Savlovo in Jonatovo smert, in Jeremija razdjanje Jeruzalemsko. Izaija govori po Bogu razsvitljen od pesmi, s ktero Serafini Božjo slavo oznanujejo, Caharija je popeval rojstvo svojiga sina, in prečista Devica Marija je z veličastno hvalnico hvalila Gospoda za milosti, s kterimi jo je obdal. Preveselo novico Jezusoviga rojstva so nebeški duhovi s hvalnim petjem oznanili. Stari Simeon je v Jeruzalemskim tempeljno s petjem Boga hvalil, ker mu je dal Odrašenika viditi. S pesmijo: Hosana, česčen bodi, ki pride v Gospodovim imenu! je Jeruzalemsko ljudstvo Jezusa slovesno sprejelo. Jezus je pel s svojimi učenci po zadnji večerji zahvalno pesem, prejden je šel na Oljsko goro. (K. sl.)

Izhodnja Indijani katoliška cerkev

Spisal Valentin Sežun.

Indija, Hindostan (od domacih Džambu-Dvipa imenovana) obseže v daljnem pomenu vso zemljo, ki se med Perzijansko in Kineško deržavo, med indijskim in kineškim morjem znajde. Ker se sem od Kristofa Kolomba ameriškansko otočje v atlantskim morji zahodnja Indija imenuje, pravimo azijski Indii sploh izhodnja. Le-tá se deli v dva velika dela, sprednjo in zadnjo Indijo; velika reka Ganges ji loči narazen. —

Sprednja Indija (Bengalen, Dekan, Hindostan) šteje 140 do 160 milijonov ljudi; kterih je 90 do 95 milijonov pod oblastjo angleške kupčijske družbe, 100.000 je portugalskih podložnikov, blizo 210.000 francoskih, drugi imajo pa svoje vladarje, kteri se morajo pa veči del po volji Angležev ravnati.

Od tolikiga števila ljudi v Indii je dan današnji komaj milijon katoličanov, Protestantov utegne biti blizo pol milijona. Okoli 50.000 je Nestorijanov (Tomaževcev), Jakobitov (monofizitov) do 200.000. Parzijanov (ki oginj molijo) do 150.000, Judje so, kakor povsod tako tudi v Indiji, prebrisani tergovci. Vsi drugi ljudje pa so ajdje, in sicer razun 45.000 buddhistev, bramani (braminski pagani), kterih Hassel do 110 milijonov šteje.

Bramansko malikovanje je poglavitna vera v Indii, ktere šege in čence veliko ustavljajo rast kersanske vere. Zakaj ločijo se ti pagani v štir zlahtne in eno zaničevavno versto (kasto), in nikomur ni pripušeno v drugo prestopiti. Perve štir pristevajo svoj vir svojimu viksimu maliku Brahma-tu, in pravijo, da nar imenitniši kasta (braminov) je prišla iz Bramatovih ust. Druga (čestris) iz pleč, tretja (vaisis iz života, četerta (sudras) iz nog. Zaničevana kasta so parija. — Od svojih bogov vejo Hindvani mnogotere in gerde sprememba praviti. Njim v čast opravljajo daljne popotvanja, se vtopljujejo v reki Ganges, ki jo sveto imenujejo, in se mnogoterno terpinčijo. Vdove se morajo s truplam svojih umerlih mož vred žive sožigati. Angleži sicer išejo to šego odpraviti, pa popolnoma še ni zaterta. Vdova, ki bi ne hotla na germado iti, je svoje žive dni od vsih zapušena in kakor parija zaničevana. — Mnoge gujusobe vganjajo zlasti bramini v čast malika Živa. — Krava jim je sveta reč. —

Kdaj je kersanska vera vpervo v Indijo posijala, se prav ne more vediti. Besedno zročilo pravi, da je bil sv. Tomaž v svojim apostoljskim popotvanju noter v Indijo prišel in je ondi v Kalamini na povelje kralja s sulicami in buticami umorjen bil. Kozma Indikoplevst, ki je pred letam 535 po Indii hodil, je tam kristjane najdel, kteri so svetiga Tomaža perviga oznanovavca kersanske vere imeli; pa bili so v Nestorijevo krivo vero (od dveh peršon v J. K.) zapleteni. — V l. 1498 se je pripeljal slavni Portugalec Vasco de Gama okoli Afrike po 11 mescev dolgim popotvanji pervikrat iz Evrope v Indijo. Odslej so se Portugaleci v majhnim času indijskih bregov polastili in so s svojimi barkami po ondodnim morju gospodarili. Nova, poprej neznana kupčija je bila sicer majhno portugalsko kraljestvo silno obogatila; portugalski kralji niso le skerbeli, minljivih zakladov iz Indije dobivati, temuč tudi še imenitniši zaklad — sv. kersansko vero v Indii razširiti. Leta 1500 so prišli prvi misijonarji, franciskani, v Indijo; l. 1521 so že imeli samostan v glavnim mestu portugalskih naseliš Goa. Leta 1534 je Goa začela biti že sedež škofa. Pervi škof ondi je bil franciskan Janez d'Albuckerke. Papež Pavel IV. je l. 1557 Goo v sedež velikiga škofijstva povzdignil, kar je še današnji dan. (D. sl.)

Ogled po Slovenskim.

Z Grada, 7. roznika. Že tretje leto je bil pri nas mesec majnik v čast premile matere naše Marije praznovan. Sleherni delavni dan celiga mesca zjutrej je bila sv. maša pri bratovskim altarju, ob 7. zvečer smo pa tam molili sv. reznikranc in litanije in pred blagoslovam s sv. Rešnjim telesam smo vselej eno od matere Božje zapeli; ob nedeljah, praznikih in zadnji dan mesca so pa gosp. fajmošter o poli šestih vsakrat ginljiv in lep ogovor napravili in po tem smo s petimi litanijami in blagoslovam, s petjem, in zadnji večer z zahvalno pesmijo pobožnost sklenili. Cerkev je bila ob nedeljah in praznikih veliko veliko premajhna za ljudstvo, ki se je kakor o velikih shodih zbralo; tudi v delavnikih je vselej precej veliko domaćih prišlo. Lepe pesmice od

Marije so vsim jako dopadle: mladi in stari, moški in ženske, vse je serčno prepevalo slavo Marije, in slišal sim domače in ptuje se pogovarjati: Kako je vender lepo bilo, mogel sim peti — pri taki pridigi bi nikoli ne mogel zadremati — prav rad bi vidil, da bi bolj dolgo terpelo. — Jest sam moram spoznati, da sim do letas vse napéne zapopadke od te pobožnosti imel in drugači sim mislil in sodil, kakor zdaj, ko sim se od koristnosti in mikavnosti njene osebnó prepričal. Vem, da bi bili tudi nar večí sovražniki enacih pobožnost, kadar bi vse to vidili in slišali, z menoj v tej zadevi spreobrnjenci. Da bi se pač prihodnje leto ta pobožnost, kakor v Ljubljani, tudi v mestih in tergih in večjih vaséh po deželi napravila! — e.

Iz Dolenje vasi pri Ribnici 26. vel. travna. J. J. — Mladost, nikar ne bodi preveč prederzna, ne hodi po visocih in nevarnih krajih brez potrebe, poslušaj nauke modrih in pametnih ljudi, in ohrani taiste v svojim sercu, de si ti kaj taciga ne pergodi, kar se je pri nas 17letnemu fantu. V turn (stolp) je rad priterkavat hodil, h kraju lin stopal in se proti drugim hvalil, kako lahko hodi po visocih in nevarnih krajih, de se mu nikdar v glavi ne zvertí, in de si upa po verhu cerkvene strehe do petelina priti. Duhovšina in drugi pametni ljudje so ga lepo opominjevali, de nikar naj ne bo tako priderzin, de se v tacih višavah ni igrati, de se mu utegne kaka nesreča pripetiti. Ali fantalin se ni dosti zmenil za lepo svarjenje. V nedeljo, to je 25. vel. trav., gre k 10. sv. maši, in k svoji nar večí nesreči tudi v turn, po gerdi in pregrešni navadi je od ondot skazoval svojo neboječnost v taki visocini, celo iz turna je čez mreže ali ograjo lin na krajni zid (Gesims) v svoji prederznosti stopil, in se je z levo roko deržeč za stabere (gauter) ograje s svojo pogumnostjo ponašal — ljudem v grozo, ki so ravno k sv. maši šli. — Ali glej! staberec mrež, za kteriga se je nesrečnik ravno deržal, se je zdolej v svoji stopinji ulomil, in prederzni fantin pade na cerkveno streho, in od ondot na kamnitne tla tako močno, de si je roko in nogo ulomil, glavo razbil, in de potem na tleh ležé nobeniga znamnja življenja od sebe ni več dal — vsa človeška pomoč je bla zastoj nad njim. — Tak strah in taka groza je bila obsla vse pričujoče, ki so ga v kervi na tleh vidili ležati, de se jih je veliko na glas jokalo, in de nobeniga oko ni suho estalo. —

Še je naše serce polno tega strahú, že se dans, 26. vel. travna, drugi strah k unimu pridruži. Ob osmih zjutraj se je prikazal v pol ure od nas daljni vasi Lipovici, ktera je pod Ribniško faro, černa dim in potem strašin plamen. — Hitro teko Dolenjčani s svojo brizglo, ktero so lani kupili, nesrečnikom na pomoč in so z njeno pomočjo požrešni oginj tako premagali, de se ni dalje razširjal; Bogu pa bodi hvala, de ni bilo nobeniga viharja. Tri hiše so pa vender do tal pogorele. —

Od Hrovaške meje. Hvaljen bodi Jezus in Marija! Dragi prijatelj! Še nikoli ti nisim od tega kraja pisal. De pa ne boš mislil, de sim že mertev ali de sim na te pozabil, ti moram venderle pisati. Veliko bi ti lahko povedal od tega kraja, kjer je marsikej, kar je bilo saj meni popred neznaniga. Beli Kranjci imajo dost lepiga in posnemanja vredniga; tako mi je kaj vseč, ko v cerkvi vsi pričujoči pojejo; večidel tu moški pojó naprej, in če je le znana pesem, vsi poprimejo; pojó pa lepo, imajo sploh prav dober sluh in tudi dobre gerla. V družbi imajo le nedolžne ali skor vse svete pesmi. Po vsim Kranjskim nisim dozdej tako lepih zdravíc slišal, jest mislim, kar besede zadeva, pa tudi viže so prav slovenskiga duha; pri vsaki zdravici se Jezusu in Marii zročujejo, kar mi je zares dopadlo. Naj bi jih pač vsi drugi Kranjci posnemali, ki večkrat nespodobne zdravice prepevajo. Postrežni so tako, de bi se jim milo storilo, če bi človek memo zidarje ali hrama šel, in ponudeniga kozarca zares dobriga vina ne zvernil.

Za lepšanje cerkvá niso zadnji. Pri podružnici sv.

Jožefa, ki v sredi lepih nogradov stoji, so napravljali nov zvon in pomenkvaje se, kako podobo naj bi jim zvonar na zvon naredil, pravi stari ključar, naj bi bil patron svitliga cesarja, Francišk Jožef (podobo sv. Jožefa že imajo na poprejšnim zvonu, ki je bil za perviga, zdaj bo pa za tretjiga — tu imajo večidel po tri zvonove —). Ali ni to lepo? Novi zvon, 10 centov težak, je bil z veliko častjo sprejet, ljudje so veselja jokali in zvon kuševali.

Pri drugih podružnicah se druge lepote napravljajo.

Pa tudi farna cerkev, sicer velika, pa venderle premajhna, je v kratkim casu dost noviga dobila. De nove zakristije, novih mašnih oblačil v misel ne jemljem, ti pa vender moram povedati od dveh novih altarjev, ki jih je znani podobar M. Tome naredil. V pričó bližnjih duhovnov in nekoliko deželskih gospodov so jih včeraj naši ljubi visokočastiti vicedekan blagoslovili. Pridigar so bili za to slovesnost povabljeni g. čermošniški fajmošter, ki so prav izveršno povedali, kako moramo z dušo in s telesam Bogu služiti, in k temu nam ravno očitna Božja služba pripomore, pri kteri nas spodbuduje pogled podob tistih teles, ki se bodo sklenite z dušami, ktere že zdaj tam v nebesih uživajo veselje, kakorsniga ni človeško serce občutilo tu na zemlji! Priporočili so nam lepo ljubezen do žalostne Matere Božje; pokazali so iz življenja sv. Joahima in sv. Ane lepi zgled zakonskim. Potem so se obrnili k drugimu altarju, ter so perporočevali spet službo Božjo v poslušnji besede Božje, ktero je sv. Janez Nepomučan oznanoval ter nam lep zgled zapustil, kdaj je čas molčati, kdaj govoriti; priporočili so še ljubezen do sv. Jožefa in posnemanje sv. Antona pušavnika. — Med podobami je podoba sv. Janeza Nep. izrezana. Ne smem ti zamolčati, kako lepo je bilo viditi, ko so deželski gospodje vsi k ofru šli; to je vsim lep zgled: hvala in slava jim gre. Pri nas so ofri nova reč; letas so bili pervikrat; pa so ljudem všeč in so se tudi dobro obnesli.

Pri snaženju cerkve je bila tudi tabla svetiga Štefana omita. In kaj smo zapazili? Če imate v Ljubljani še tiste černe bukve kje spravljene, poišči jih, pa z debelim kovcem zapiši vanje ime nespremišljeniga popravljaja, ki je tablo spodej skor za en čevelj odrezal. To tablo je zmalaf slavni malar Mencinger pred 100 leti in je po mislih v tej reči znajdenih mož še zdaj pol tavženta vredna; zares tako lepa, de bi jo le gledal; in neki nerodnež, ki je pred kakimi 20 leti veliki altar vkup zbil, jo je odrezal, ker je bil prenizek tron stesal, akoravno je cerkev tako visoka, de je le malo tako visocih. Zares zasluži, de bi ga z brezovko. — To ti pa zato pišem, de bi vsim duhovskim gospodam glasno povedal, naj bi pri popravljanji altarjev starih lepih podob ne dajali vsakimu tesarju v roke, ker takó se je že veliko lepih in dražih reči skvarilo. Tudi naj bi ne pustili vsakimu mazaču starih podob prenovljati. Starji malarji in podobarji so znali precej bolje, kot marsikteri današnjih; pa so tudi pri delu tako svetih reči molili, ne pa kleli, kar naši delavci le predobro znajo (in se mnogokrat pri delanji in popravljanji Božjih hiš malo boljši obnašajo, kakor pri zidanji živinskih hlevov. Vr.). Naglo je pokvarjeno, težko pa popravljeno.

Šmarnice smo tu letas le komej omenili, če Bog hoče, tudi mi ne bomo zadnji. Zakaj pa nam „Danica“ nič ne pové, kako lepo ste po Ljubljani pretečeni mesec Marijo častili? mende je bilo prav slovesno; slišal sim, de so Ljubljancani se sploh Marii zročili in de staro in mlado, gosposko in kmetiško je slavo Marije povzdigovalo, kar se je dalo. Nove pesmi po vodstvu slav. g. Rihar-ja so celo Dunajčanam dopadle. To je lepo!

Zvedil si že, de so Preloški fajmošter, g. Jakop Ludi-har umerli; zjutraj ob 6. so še mašo imeli, ob desetih so jih mertve na postelji najdlí. Hrovati jih ne morejo prehvaliti, kako so bili za Božjo čast vneti. Uboga Preloka! tako je revna, de se Bogu usmili. Bog jim pošlji vnetiga

pastirja, ki bi slabo cerkvico kej ozaljšal in zapušene ovčice na obilno duhovno pašo vodil!

Vse lepo pozdravim, tudi mojiga Jožka. Ali imaš že kej zaroda iz Afrike? (Odg. Nič še ne.) Kako je? (Odg. Sam ne vem.) Kako Jožek bukvice prodaja? (Odg. Že še nekaj.) Kdaj mi bo odpisal? (Odg. Skorej.) Pošlji mi kakih 24 bukvic, daj jih Bedge-tu, ki mi bo suknjo poslal, pa koj. (Odg. Je že prav.) Kaj pa Horjuljci? (Odg. V podružnici Zaklancam so skorej ob enim umerli: Mežnar, mežnarica in pa hči; tudi teršatiga mladiga Tomince je smert zlomila. Nauk: Memento mori!) Z Bogam tvoj stari Janez.

Iz Gorice 3. rožnika. Mariini dnevi so minuli. Koliko lepih vencov je spletla po svetu deviški Materi katoliška pobožnost! Od leta do leta se vedno bolj razširja po katoliški zemlji šmarnc prelepi duh in preganja smrad gnjile mlačnosti. Tudi v naši prijazni Gorici se je v dveh farnih cerkvah, namreč sv. Ignacija in pa v predmestni fari na Placuti, šmarno častje opravljalo. Lepo ozaljšana altarja bratovštin neomadežaniga Serca Mariiniga pri sv. Ignaciju, in prečistiga spočetja na Placuti sta privabljala vsak večer lepo število pobožnih častivcov Marije krog sebe. Po tih bratovštinah doide imenovanim cerkvam marsikak dar, kar mnogo pripomore k njenemu ozaljšanju, na katero pridni ondotni gg. duhovni vso skerb obračajo. Ker sim na zalisanje cerkva zašel, naj še nekaj v zgled in posnemanje semkaj postavim. Veselo je viditi, in imenitno znamuje časa je to, de se v našim mestu pobožnost oživlja in v veselim napredovanji razodeva, kar se tiče lepsanja cerkva; in sicer se večidel le z darovi vernih vse popravlja in pripravlja. Zvun imenovanih farnih cerkva na Travniku in na Placuti opomin cerkvo (starejiga) s. Antona v Vakanovi Brajdi (Vacano, stara, plemenita goriška rodovina, iz ktere je bilo več škofov; je pa že davno pomerla). Po neutruđenim prizadevanji varha in oskerbnika te št. Ignaki fari podružene cerkve, ki ima le pet in dvajset goldinarjev stanovitnih dohodkov, se je njeno obličje v kratkim času celo spremenilo. Žagrad, turn z 3 zvonovi, nov lesen altar, več plajšev in mnogo naprave zvun družih manjših reči so pridobitve šestletniga gospodarstva g. Lustikoviga in spričujejo jasno, de za lepoto hiše Božje vnet duhovnik veliko premore, če le hoče in zna. Drugi zgled nam kaže kapelica neomadežaniga Spočetja Device Marije, ktera spada pod prvostolno farno v južnim delu mesta, pod oskerbništvam g. Jan. Abrama, stolniga vikarja; vsa premalana in ponovljena je, in sicer tudi le s pripomočki sosebno gospá bližnje okolice; in v tem spoznam porošstvo, de Marija res sosebno prosi za pobožni ženski spol: „intercedit pro devoto femineo sexu“, kjer zlahčne in rahle ženske serca sebi naklanja. Preden se podamo od tod v drugo kapelico (noviga, maliga) sv. Antona, stopimo memogredé v veliko cerkev. Prav zala je v svoji svatovski obleki, ktero še le 12 dni po sv. Rešnjim telesu odloži, ker bratovšina presv. Serca Jezusoviga v nedeljo po tem godu svojo slovesnost obhaja. Letas so napravili novo farno bandero s podobo ss. Jelarja in Tacijana, mestnih patronov, ktera je bila namenjena za bandero nekdanje mestne straže. Težko je bilo med osmino sv. Rešnjiga telesa odtergati oči od take lepote. Tudi tu zdaj temu, zdaj unimu altarju marsikaj doleti, vender bi se dalo veliko denarja v popravo te naše stare matere obrniti, ko bi ga imeli. V omenjeni kapelici sv. Antona se ravno nove orgle skladajo z 12 registri. To 28. delo čividaškiga mojstra, Petra De Corte, bo po njegovih besedah naj bolj čisto in izverstno. Stebre sim našel tukaj pokrite s prelepimi novimi damaski (kamukami), ki so jih napravili z doneskam prodane svile. Imajo namreč pri nas navado, sv. Antonu iz hvalečnosti pest galete (svilnih mešičkov) v dar prnesti, ali kaj za sv. maše dati; ker sv. Antona Pad. in sv. Joba (če še druge, ne vem) ko posebna varha kavalerjev (svilnih gosenc) častijo. Galetini terg je pa tik te kapelice, tedaj lepa priložnost, kaj dobiti.

Oskerbnništvo te kapelice je zročeno gospod Vitu Zvanell-u, stolnimu vikarju. Tudi po družih cerkvah v mestu, in kakor slišim, tudi po vaseh se vedno veči marljivost za čednost hiše Božje zapazuje. Le nekaj bi bilo želeti, de bi se duhovni z leposlovskimi pravili soznarili in se vselej zvesto po njih ravnali in nobeniga ugovora ne terpeli, bodi si od ključarjev, ali kogar koli, če si ravno je kaj pripomogel, kjer tu je treba le neodjenljivim tirjatvam umetnije zadostiti. Nadjam se, de po željno pričakovani novi vredbi bogoslovskiga učenja se bode tudi od cerkvene zidarije, malarije in glasbe kej razlagalo. Se zmiraj vladajo po deželi mojstri skaze, zato ker delo boljši kup prevzamejo. Tako napeljevanje ljudstva k vsimu veličastnemu je duhovnimu pastirju tudi sicer pospešno sredstvo v njegovim poklicu; naj bi tedaj ne zanemarjal leposlovniga omikovanja ljudstva pri vsaki priložnosti. Naj čisti njih umetnijski kus; ne le v cerkvi, tudi po hišah naj si prizadeva vse preneobtesane smešne podobe odpraviti, ktere oko onikaniga žalijo (še prav pesebno je pa treba preganjati spotikljive podobe, kakoršna reč se prav rada pogosto tudi v umetnijo vtakne, — de bi se tako ne! Vr.); saj pripravnost in dovtetnost ljudi v leposlovskih rečeh je veči, ko bi kdo utegnil misliti; tega sim se sam prepričal. O ti reči bi se dalo veliko govoriti, za zdaj sim jo hotel le sprožiti. X.

* 1. rožnika. II.— Rekli ste mi v prijateljskim dopisu 4. sušca t. l. de moj omen zdravilne moči „slatine“ v 8. listu letašnje Danice bi utegnil marsikomu prav priti. Veselilo me bo, ako se kdo, po tem napeljan, sam po lastni skušnji prepriča resnice. De pa ne bo kdo zapeljan, iskati v „slatini“ več, kakor je bilo tam rečeniga in de se tudi le rečeniga gotovši vdeleži; moram zdaj, ko se novo leto zdravljenja po „slatini“ začinja, temu, kar sim o ti reči le poveril že omenil, še sledeče opombe pristaviti, in prosim za sprejetje teh dopolnivnih dostavkov v Danico.

V kterih boleznih se slatinski kisliak skazuje posebno dobro zdravilo, naj posname bravec, ki ga želi poskusiti, iz rečeniga lista. Tode dobro naj si zapomni, de le od združene moči pitja in kopanja v ti zdravilnici po zdravniškim predpisu sme pričakovati s spomočjo Božjo gotovšiga in veliko hitrejšiga boljšanja, kakor od samiga pitja. Koliko je to združenje zdalo pri meni, mi na obrazu beró in zamorejo spricati vsi moji znanci; le škoda, de šolske preteze in grenkosti zopet razdirajo, kar je zboljšala blažena slatina, in de mi učilo in plačilo ne pripustita, srečno začetiga zdravljenja doveršiti po ponovljevanji tako spešniga zdravljenja!

Pri vsim tem pa moram povedati, de za jeterne bolezni, še bolj pa za „reumatiške“ in „podagriške“ sim slišal še clo v Slatini nad vse drugo hvaliti Krapinske toplice na Hervaškim; in nek plemenitaš, ki se v visoki starosti čez 70 let rabi leto za letam zadrugama zdravilne vode, Slatinsko in Krapinsko, in kterimu, kakor on terdi, le vsled te oboje zdravilne vode se pod sivim lasam jasno lice cvete po mladinsko — ta čversti sivčik mi je hvalil krapinske toplice zoper „reumatizme in podagro“ za „nar boljši v celi Evropi“.

To sim dolzan dostaviti svojimu le poveršnimu omenu zdravilne vode Slatinske, in povedati tudi, kar sim slišal od Krapinskih toplic, za vse tiste bravec Danice, ki bi želeli uno, ali té poskusiti. Bog daj, de bi spricale tudi na njih zdravilno, dalječ slovečo moč!

Razgled po keršanskim sreću.

Iz Berna. 29. u. m. je bila v cerkvi OO. Minoritov judinja, gospodičina Katarina Arnosta s sv. kerstam sprejeta v katoliško cerkev, potem ko jo je provincial B. Zdura skoz 4 mesece svete vere učil.

V valaškim Mezeriči je bila med jetnicami tudi judinja Klavselova, ktera je z lepim ravnanjem usmiljenih sester prišla k spoznanju svoje grešnosti, pa tudi k spo-

znanju prave vere in je ko katoličanka ondi svoje dni sklenila.

Afrikansko. Dunajski časniki pišejo, da so vsi misionarji zdravi. 17. susca so g. provikar z gg. Morlangam. Pirherjem i. d. iz Hartuma proti Gondokori odrinili, ker so poprej noviga hartumskiga pašata (Halima, brata egiptovskiga namestnika, pričakovali kateri je 29. sveč. v Hartum prišel. G. provikar z vsim misijonstvom so ga šli pozdravit in bili so z nar večim spoštovanjem sprejeti.

Drobtine.

Tirolsko — dobro za kerčmarje, kupčarje in še ktere druge.

Kupčijski služnji niso v slovesu posebne pobožnosti po svetu; modrovati pa znajo, da se vse kadi. Ni ravno davno, kar je bil tak „osmukan fant“ v Bocen na Tirolsko prišel v službo. Neko nedeljo mu je bilo v dolini, češ de, že vender vse pregorko in vse preveč pobožnikarsko. Šeta zdaj kviško gori v bistre višave in dobrave, zato, kaj pa de? de bi po svoji šegi v naravi Boga častil. Polasti se ga pa poslednjič silna lakota in žeja, in gre v priprosto pivnico (oštarijo), da bi jo potolažil. Kdo vé, kaj de je gospodiča motilo? komej se je k mizi usedel in vidi gostnika (birta) z vinam in kruham priti, ga mika, čez lesene svete podobe po steni in enako „pobožnikarijo“ norčevati. Tirolski birt pa, ne bodi len, kruh in vino ven nese, zopet noter gre, zgrabi „visokoverniga“ gospodiča, in ga — tebi nič meni nič — ven skoz vrata sune. Fletni fant bi sicer zabavljaj, pa se mu je zdelo, da je boljši molčati in z višnjevo južino, katero mu je bila birtova roka na herbet dala, dalje iti. Pot je bila še koli dolga, lakota velika in nerganje vse zastonj. Gre tedaj dalje do druge hiše. Ondi noter gre, vse bolj ponižin, kakor pa poprej pri „Pakbirtu.“ Rad bi imel kaj jesti, ako se dobi za dnar in lepo besedo. Ravno so se k večerji pripravljali v kmetiški hiši. Prejden pa začno, vsa deržina pred britkomartro poklekne in moli roženkranc in litanije, in je po tem v Božjim imenu. Kmet reče „mladenč“ noter. „Tukaj le poklekni in moli z nami, potlej boš tudi z nami jedel“, mu kmet kratko in malo zapové. Zakaj od polizanih besed in mehkih pozdravčikov ne razume Tirolec ne A ne B. Kaj je tedaj „razsvitljenimu“ vitezu storiti, da bi z njimi jedel? Brez izgovora poklekne, moli z deržino, kakor vé in zna, in je z njimi ter odrine domu. Prav ponižno se je neki obnašal. Le škoda, da se take zdravila pri več enacih vitezih ne morejo poskusiti. (Kath. Bl. aus Tirol.)

Slovestvo.

„Pesmi, cerkvene in druge“ gosp. Andr. Praprotnika, učenika. S strahom vselej v roko vzamemo nove pesniške iztvore, zlasti neduhovnih pevcov, ker nas grenka skušnja uči, da se po njih pevskih žilah večidel ne cedi mleko ljubezni Božje, ampak pelinovec posvetne, umazane, pregrešne ljubezni, in da njih strun ne giblje plemenito, rahlo čutilo, ampak neka ukožena strast, ki iše s svojo grešno lastnijo serca bravcov osmoditi. — Že si morebiti mislite, ljubi bravci, da bomo tudi nad g. Praprotnikovimi pesnmami tako sodbo izrekli; pa nikar se ne bojte! Te pesmi imajo vse lepe pesniške lastnosti, so pisane v razumljivi, lahki gladki besedi, v domačim in pesniškim duhu in so skoz in skoz take, da zamorejo serce blažiti in k nadzemeljskim čutilam povzdigovati. Torej nas iz serca veselijo, da zamoremo te pesmi z dobrim srcem in lahko vestjo slehernimu priporočiti; Bog daj, da bi one marsiktere ostudne in grešne popevke pregnajale in pregnale zmed Slovencev! Sploh moramo reči, kolikor nam je znano, da se tudi med mladimi pesniki bolj estetišk in blagši duh obuduje, česar se sem ter prepričamo, in to nar bolje dokazuje, da seme gg. učencov ne pada v nerodovitno zemljo. Toliko o ti reči mem gredé; gosp. Praprotnikove pesmi pa vsim Slovincem prav živo in serčno priporočimo, in ko jih bodo brali, se jim bodo same priporočale. Dobé se pri g. Ničmanu, mehko vezane po 24 kraje., terdo vezane po 28 kraje. in z zlatim obrezkam 40 krajcarjev. Vredništvo.

Za blejske pogorelce.

Bog nas vari večniga in časniga ognja 2 gld. (1 gld. sploh, 1 za posle).

Duhovske zadere.

V ljubljanski škofii: Naslednje duhovnije so izpraznjene:

1. Metlika. Novi g. fajmošter iz nove podfare Radovice ne bo več dobival bire in štole, in tudi iz spodnjiga Suhorja ne, da le svojiga lastniga duhovniga pastirja dobi.
2. Vinica. Ko Dragatus dobi svojiga duhovniga pastirja, ne bo več viniški novi g. fajmošter bire in štole od ondot dobival.
3. Preloka. — Za perve dve se prošnje ravnajo do vis. nem. križanskiga reda, za poslednjo pa do vis. e. k. deželne vlade krajske vojvodine, in za vse tri se v 6 tednih od 3. rožnika v knežje-škofjski pisarnici oddajajo.

Naročevanje

na

„ZGODNJO DANICO“

za družiga pol leta 1856.

Danica si prizadeva, ljubim svojim Slovincem razodevati, kar je zlasti po cerkveni strani in za duhovno žicljenje mikavno, spodbudljivo in koristno, ona jim iše blagá, kateriga červ ne ujé in ruja ne spridi. In ker se iz dovoljniga vdeleževanja Slovincov po branji in tudi pisanji kaže, da jim je na nji ležeče, bo dalje nad Slovenijo svetila, kolikor bo mogla in premogla, ter jim zraven družiga tudi dalje pravila, kaj naši rojaki, oznanovavci sv. evangelija, po vroči Afriki in daljni Ameriki delajo in počnejo. **Oglasnik** se nam ni ravno tako obnašal, kakor smo od konca mislili in želeli, bo pa, kakor upamo, že tudi v pravi kolovoz prišel. Vsaka reč ima svoje težave od konca in potrebuje časa, da se ustanovi. **Naročnina za pol leta** je tedaj tako le: **Danica z nemškim Oglasnikom** ali prilogo velja v tiskarnici: **1 gold. in 20 kr.; po pošti pa 1 gold. in 40 kr.** **Danica sama brez priloge, velja v tiskarnici 1 gold., po pošti pa 1 gold. in 20. kr.** **Vredništvo in založništvo.**